

Dank zij Laurientje

door J. M. Westerbrink-Wirtz

De eerste weken, zoals het toen tegenviel!

Meta voelde zich, als zou er na deze ervaring nooit meer enig spoor van idealisme in haar gevonden worden.

En ze had er zich toch zo veel van voorgesteld!

Op de huishoudschool, vroeger, wanneer de anderen spraken over haar toekomst in het gezin, of als lerares, had ze altijd al geweten, dat haar wensen eigen en andere wegen gingen. Naar wie misdeeld werden door het leven; naar de verlatenen; naar de kinderen vooral.

Ze had tijd te over gehad, het zich zo mooi mogelijk te dromen. Want er waren andere, op het oog meer nuchtere plichten, die riepen. Wier roep niet onverhoord mocht blijven.

In de vrije tijd, die ze ruim overhield, al kon ze die niet gebruiken naar eigen inzicht, gebonden als ze werd door de wensen van wie haar zeer lief was, las ze schetsen over de kinderen uit de sloppen, over een dag in een vacantiekolonie, over alles, wat verband hield met haar idealen.

Haar leven was rijk, was vol... ze zou het nooit ontkennen. En het was vanzelfsprekend, dat haar vader, nu ze „volleerd“ was, haar bij zich wenste.

In de uren van onvoldaanheid, die haar niettemin bleef, hield ze zichzelf voor, dat ze ook op deze manier gaf, en niet enkel ontving. Voor haar, op het offer als het ware ingestelde natuur, was dit alles toch te vlak, te gemakkelijk. Ze wilde méér geven, moeilijker dienen.

Toen, terwijl ze diep geschokt

was door vaders onverwacht sterven, kreeg ze de kans, haar wensen om te zetten in daden. Ze was nog jong genoeg er voor; van een leven zonder doel, zoals haar middelen haar wel toelieten, gruwde ze..

Dus nam ze aan, wat haar geboden werd, al betrof het voorlopig slechts een tijdelijke voorziening. Ze kwam op de stichting boordevol medelijden en goede voor-nemens.

Ze verwachtte, verwaarloosde wezentjes te vinden, die slechts wachtten op een zacht woord, een lief gebaar, om te worden omgetoverd in levensblijve schepseltjes, wier aanhankelijkheid aan de weldoenster te meten noch te wegen viel.

Inplaats daarvan kwam ze terecht in wat ze zelf, in haar eerste ontgoheling, noemde: een bende.

Het begon 's morgens al onder het aankleden.

„Juffrouw, hij heb mijn broek...“

„Nietes juffrouw, hij jukt het...“

Onderwijl een krijsende gil aan het andere eind van de zaal, waar een helpster tracht een weerbarstige te wassen.

„Juffrouw, ze knijpt me...“ Gevolgd door een min-passend woord aan het adres van bedoelde helpster. In het midden rollen twee vijf-jarige bengels over de vloer, vechtend om een kous, waarop ze beiden aanspraak maken, omdat het er één is met nog bijna geen stoppen voor de hiel.

„En ik zag zelf, dat jij een knol in je kous had, gisteravond... en nou wil je mijn nieuwe kous... je krijgt hem lekker niet... juffrouw... juffrouw Marie...!“

Deze laatste uitroep geldt het pas

achtien-jarig invalstertje, dat wegens het plotseling vertrek van de vorige juffrouw een tijd lang de gehele verantwoordelijkheid voor dit troepje op haar te jonge schouders droeg, en niet beter wist te doen dan te trachten door zoveel mogelijk toegeven hun gehoorzaamheid te kopen.

Ook nu is juffrouw Marie bereid om met een zacht woord en een tactiek van geven en nemen de gerezen ruzie te sussen. Maar in Meta is de drang ontwaakt, zich te laten gelden, en eer ze het weten zitten beide belhamels in hun onderkieren op hun respectievelijke bedjes, een kort ogenblik beduusd door de dreiging, dat ze erin moeten blijven, wanneer ze het wagen, nog een kik te geven. Dan barsten ze uit in een gezamenlijk gebrul, het eerste spoor van eendrachtig-willen-samenwerken na een periode van al-maar-weer ruzie.

Het blijkt echter, dat dit soort eendracht de nieuwe juffrouw al evenmin bevalt als hun tweedracht van zoëven. Ze worden tenminste aangemaand te zwijgen, waartoe ze bij gebrek aan voldoende adem eindelijk besluiten. Met de solidariteit van kinderen uit één omgeving tegenover een gans andersoortige juffrouw kijken ze mekaar dan aan als wil de een den ander vragen, of deze er iets van begrijpt. Want wat is natuurlijker dan te vechten om het beste deel van een gemeenschappelijk bezit?...

Het gaat zo de dag door.

Er is een voortdurend gekibbel om speelgoed, dat ieder hebben wil en ieder ook, na het verkregen te hebben, laat liggen. Er zijn

huilbuien, die doen denken aan hysterie, woede-uitbarstingen, waar Meta heimelijk bang voor is, al slaagt ze er in ze met voor-gewende kalmte tegen te treden. En 's nachts...

Dat er onder dertig kinderen van twee tot zes jaar enkelen zijn, die je 's nachts een keer uit bed roepen, is eer te loven dan te laken. Maar dat Wim om twaalf uur al begint met dreinen, en niet wil op-houden, doch crescendo opklimt tot een forto fortissimo gehuil, dat doet tenslotte het laatste restje zelfbeheersing bij Meta wegsmel-ten. Inplaats van de hem vroeger, toen ze nog thuis was, toege-dachte liefkozingen krijgt hij een paar stevige klappen... Ver-wonderd om wat hem niet vreemd is (z'n moeder kon harder slaan!) maar hij hier toch niet verwachtte, staakt hij een ogenblik zijn ge-bruil, om twee minuten later met vernieuwde moed opnieuw te be-ginnen. Meta is, nu haar zenuwen zich ontladen hebben, kalm ge-noeg om hem zijn gang te laten gaan. Ten slotte zijn vermoedheid en slaap de beste remedie... Wim huilt eerst bij tijden... dan in 't geheel niet meer. Meta is nu nuchter genoeg om op te merken, dat hij niet in z'n slaap nasnikt... Dus was het geen echt verdriet, maar enkel komedie...

Als ze weer in bed ligt, is er in haar een vage verwondering, dat ze dit heeft kunnen doen: zulk een klein kind slaan. En een diepere verwondering, omdat ze er geen spijt of wroeging over gevoelt. Ze is echter zelf te moe, om haar gevoelens te ontleden.

„Maar er zijn toch zeker wel andere kinderen onder? Aanhan-kelijke of leuke of zachte?“ vraagt Meta's zuster, als ze daar op een vrije middag thee drinkt.

Meta is nu zo ver, dat ze met een tikje ironie constateert, hoe ook Gerda dit werk heeft geïdeali-seerd. Alsof een kudde kleine ver-waarloosden, bijeengebracht uit de meest sinistre achterbuurten van onze grote steden, in een andere omgeving plots eigen ge-aardheid en al te vaak misdadige aanleg zou verliezen! Niet zó ver

echter is ze om te onderkennen, hoe eenzelfde voorbij-zien en mooi-kleuren van de werkelijk-heid de diepste grond is van haar eigen teleurstelling. Hoe ze nu zelf geneigd is, alles, uit reactie, te donker te zien.

Ze is echter wel gaarne bereid haar aanvankelijk oordeel, dat ze zoëven als het meest juiste voor Gerda uitstalde, te herzien, wan-neer men haar kan overtuigen, dat de billijkheid dit eist. Het is ten slotte altijd een pijnlijk proces, je idealen te verliezen, zelfs al waren dit in werkelijkheid niet anders dan illusies.

Dus tracht ze eerlijk, zich haar groep voor de geest te stellen, en de goeden er uit te pikken. Ze moeten er toch zijn.

Ze komt tot de ontdekking, dat het haar onmogelijk is de kinderen te zien als afzonderlijke individuën. Altijd weer wordt het de kudde, die haar plaagt, en treitert; die ongehoorzaam is en bandeloos en opstandig.

Wanneer zich al een enkele van de overigen onderscheidt, dan is dit door meerdere ongehoorzaam-heid, meerdere ongedurigheid, meerdere brutaliteit.

Ze zegt dit eerlijk tegen Gerda.

„Er zijn er teveel. Ik ken ze nog niet uit mekaar. Je hebt geen tijd om de goeden er uit te zoeken; de lastigen leggen voortdurend beslag op je...“

„Het zal wel wennen,“ zegt Gerda. „Natuurlijk. Het moet wennen,“ vindt Meta.

Om dit optimisme, dat ze feitelijk op Gerda's aandringen zichzelf aanpraat, maar dat geen wortel vindt in haar korte ondervinding, niet meteen weer te verliezen, zoekt ze verontschuldgingen voor haar aanvankelijk ehech.

„Je moet denken, alles liep ook samen. De vorige juffrouw onver-wacht weg en zij had zelf deze afdeling nog maar een paar maanden. En er zijn veel te veel kinderen in één groep. Eigenlijk zijn het twee groepen, die bij el-kaar werden gevoegd, omdat het scheen, alsof de crisis ook hier invloed zou hebben en het aantal verpleegden zou verminderen. En toen werden ze juist bij tweeën en

drieën tegelijk gebracht. En veel heel jonge kinderen.“

„De stakkerds,“ zegt Gerda.

„Och, het is voor hen een verbe-tering. Als ouders goed voor hun kinderen zijn, worden ze niet ont-zet. Geloof dat maar gerust. Het gebeurt eerder te laat dan te vroeg.“

„Maar voor de kinderen zelf blijft het toch hun vader of hun moe-der...“ houdt Gerda vol.

In de hal, waar de beide kleine neven spelen, verheft zich plots een doordringend geschrei, niet ongelijk aan dat waarmee het stichtingskind Wim placht te pro-beren, zijn zin door te drijven.

„Even kijken...“ zegt Gerda.

Het blijkt, dat Joop beslag wilde leggen op de auto, waarmee Koos zijn beesten vervoerde. En dat Koos zich niet heeft willen laten paaien met het tijdelijk bezit van een blokkendoos, die Joop mo-menteel verveelde.

De beide zondaars worden be-straft en vermaand, en als de vrede hersteld is of het compromis gevonden (Meta weet niet precies, wat het geval is) worden ze mee naar binnen gebracht voor een kopje kinderthee en een biscuitje. Meta heeft een dergelijke scène zeker al wel honderd keer mee-gemaakt, eerst van de groteren en later van de twee nakomers. Ze heeft er nooit iets bijzonders in gezien. Zó waren kinderen nu een-maal. Vechten en ruzie maken en het volgend ogenblik weer de beste kameraden.

Deze middag wordt de kleine scène haar een openbaring.

De zucht naar 't bezit van den ander, ook bij wie zelf veel of alles heeft; het toch weer meteen opluikend gevoel van saamhorig-heid — zijn het niet deze zelfde eigenschappen, waardoor haar groep verschoppelingen wordt be-zield en bewogen? Wanneer ze zich zo, als oer-instincten, verto-nen bij goed-verzorgde, zorgvul-dig-opgevoede kinderen als haar neefjes — hoe moeten ze zich dan wel niet openbaren bij hen, die nooit of weinig zorg en liefde heb-ben gekend!

Wanneer de wil tot bezit reeds de bezittenden aantast - hoe dan met

hen, die nooit anders hebben geweten, dan dat je moet vechten of stelen om te krijgen, wat je hebben wil? Die, samengeraapt uit verschillende gezinnen, niet kennen het gevoel van saamhorigheid, dat broertjes en zusjes bijeen houdt? En die te jong zijn om dit gemis te vervangen door een surrogaat van groeps-eenheid? Wanneer in de volgende nacht Wim opnieuw te dreinen begint, gaat Meta er even resoluut tegen in als vorige keren. Dit is iets, wat niet geduld kan worden. Doch ze voelt zich anders gestemd nu; zachter, meelijnder. Dit is zijn manier, om de opmerkzaamheid te trekken. Het verzet van zijn onder-bewustzijn tegen het gemis aan liefderijke aandacht, waaronder hij altijd geleden heeft.

Dan wordt Laurientje gebracht. Meta heeft, wanneer ze haar ziet, moeite, een gebaar van afkeer te weerhouden!

De zwakke, lichtschuwe ogen, die ze telkens tot smalle spleetjes samenknijpt, gaan schuil achter onwaarschijnlijk-dikke brilleglazen. Ze is niet alleen mager, maar haar gezichtje is tevens vreemd van vorm, als gingen de goede verhoudingen door een of andere oorzaak verloren.

Natuurlijk is haar mond bijna tandeloos. Een gewoon verschijnsel hier, zelfs bij jongere kinderen. Doch Laurientje heeft daarbij het mummelmondje van een heel oud vrouwtje. Ze praat ook mummelend, onverstaaanbaar.

Meta is niet erg verbaasd wanneer ze hoort, dat Laurientje de zes al gepasseerd is.

„Feitelijk te oud voor uw groep, maar ik zou toch graag zien, dat u het eerst eens met haar probeerde. Naar school zal ze toch nog niet kunnen gaan,” zegt de directrice.

„Sterk achterlijk zeker?” vermoedt Meta.

„We willen hopen van niet,” is het antwoord.

Meta weet, dat dit een ontwijken van de waarheid is. De directrice geeft graag een schone schijn aan de dingen. Ach, waarom niet? Of: waarom wel? Meta voelt zich ineens te vermoed, om zich te

verdiepen in vragen zonder direct praktisch nut.

Alweer een kind er bij! Kom, waar er dertig zijn, kunnen er ook een en dertig wezen. Wanneer het dan tenminste maar een aardig kind was! Waar je met plezier naar keek! Maar zo'n achterlijke stumper, met haar ouwe-wijfjes-maniëren en haar lichaampje van een vierjarige!

Meta heeft niet nader geïnformeerd naar Laurientjes levensgeschiedenis. 't Is haast altijd hetzelfde, wat je te horen krijgt. Een kort leventje en een lang lijden! Wanneer je je zelf erin verdiept, wordt je medelijden wakker. Maar je moet weerbaar zijn, om de kudde in toom te houden. Te veel medelijden zou je zwak maken. Dus beter, niets te vragen.

Laurientje is anders niet lastig. Ze schijnt tevreden te zijn, wanneer ze maar rustig ergens zitten mag. Een afgeleefd oud wijfje, dat enkel maar rust wil. Tenminste: zo is het de eerste dagen.

Ondanks zichzelf wordt Meta door deze afzijdigheid geprikkeld. Wat gaat er in het kind om? Wat denkt ze? Heeft ze heimwee, en is ze daarom zo stil? Of schenken de regelmaat en orde, die hier wel heersen moeten, haar een rustgevende tevredenheid? Laurientje wint, juist door haar geslotenheid, Meta's belangstelling; iets, wat Wim met zijn luidruchtigheid niet bereikte.

Het lijkt, als bemerkt het kind zelf hiervan niets. Alle pogingen, haar mee te laten spelen, blijven vergeefs. Is ze te achterlijk? Of is ze enkel maar te schuw?

Meta betrapt er zich op, dat ze iedere keer weer probeert het raadsel-Laurientje op te lossen. 's Avonds in bed nog bedenkt ze voor de volgende dag een nieuw begin, dat een zeker resultaat belooft. Doch wanneer die nieuwe dag gekomen is, blijkt het verwachte succes uit te blijven.

Vreemd genoeg, irriteren deze mislukkingen Meta niet. Ze vuren haar alleen maar aan tot intenser pogingen. Zoveel moeite als voor dit Laurientje gaf ze zich voor geen van de andere kinderen. Ze

begrijpt niet, dat dit komt, wijl ze Laurientje, op het ogenblik, dat ze gebracht werd, zag los naast de anderen. Een kind op zichzelf. De overigen waren van het begin af voor haar „de groep”.

Zonder dat Meta zichzelf de glorie der overwinning toeschrijven kan, vertoont zich dan ineens, zonder waarschuwing, en zonder overgang, het echte Laurientje.

Kees en Jan, de twee vechtersbazen bij uitnemendheid, hebben weer eens stevig ruzie. Niemand weet, waarom het gaat of hoe het begonnen is. Als Meta er bij komt, vechten ze ook al lang niet meer om het bezit van knikkers of ballen of ander speelgoed, maar om de veel gewichtiger vraag: wie van de twee de baas zijn zal. Ze slaan en stompen en trappen mekaar overal, waar ze maar een plekje om te treffen vinden. Meta is nauwelijks sterk genoeg, om ze van elkaar te halen. Ze ieder naar een afzonderlijke hoek van de zaal te brengen schijnt onmogelijk. En een helpster is niet aanwezig. Dan zegt ineens vroeg-wijs Laurientje: „Je moet je schamen. Juffrouw Meta is lief. Als mijn moeder je in haar fikken kreeg, zou je wat anders voelen. D'r benen toch zeker blokken en kegels genoeg voor ons allemaal? En knikkers en stuiters? Nou dan...” Ze staat met de handen in haar zij. „Toch net een oud vrouwtje” denkt Meta nog. Maar dat stellige: „Juffrouw Meta is lief” dringt regelrecht in haar ziel. Iets van de kilheid, die haar gevangen hield als in een pantser, smelt weg. Ze weet nu ook, hoe Laurientje te vangen is. Niet met spelletjes en met te proberen haar kind te doen zijn. Vooreerst tenminste niet. Ook haar zieltje is ouwelijk. Waarschijnlijk werd het haar nooit nog gegund, zich kind te voelen, en moet ze dit in deze vreemde omgeving van voren af leren. Nu kan ze alleen nog maar als klein moedertje tussen de anderen tot haar recht komen! Zo beduusd zijn de twee jongens door deze eerste, onverwachte, lange toespraak van Laurientje, die nog wel een bestraffing was, dat ze zich op een ordentelijke

Wie van de twee zal de baas zijn?

manier naar hun respectievelijke strafhoek laten brengen. Alsof ze nu meteen bewezen heeft, dat ze hun allen de baas is, zegt Laurientje tegen de andere kinderen: „En nou gane wij spelen.“ Toevallig is er maar een klein groepje op de zaal. De overigen zijn met de helpster wandelen. Die er zijn schikken zich gehoorzaam naar wat Laurientje wil. Natuurlijk spelen ze moedertje. Meta heeft niet anders verwacht. Aan de twee nog bij het groepje overgebleven jongens wordt genadig vergund, vader en diender te zijn. De vader wordt al gauw wegens dronkenschap opgepakt en de diender heeft werk genoeg met hem te bewaken. Op die ma-

nier zijn ze beiden van de baan. Van 't moedertje-spelende groepje meisjes wordt Laurientje dan de bezielende kracht. Voor de kleintjes en voor de poppen, die baby's voorstellen, is ze zacht en zorgzaam; de groteren, in hun functie van dienstbode, werkster of winkeljuffrouw, hebben 't hard te verantwoorden. Meta, die al kousen-stoppend toekijkt en luistert, is, wanneer de overigen terug komen, al aardig in staat Laurientjes vroeger wereldje te re-construeren. Ten overvloede vraagt ze des avonds aan een collega: „Weet jij meer van haar?“ „Och, 't gewone geval. Met een enkele, persoonlijke variatie.

Vader hertrouwd, Laurientje's eigen moeder niet dood, maar weggelopen met een ander. Zowel de man als de vrouw vaak dronken. Laurientje de aangewezen hulp bij twee kleinere kinderen. Ze is immers vier jaar ouder! Als moeder een kwaje bui heeft, en dit is ongeveer doorlopend het geval, heeft Laurientje als dank schimpscheuten te incasseren op haar uiterlijk. Ze ziet er ook juist niet aantrekkelijk uit. Ze zal nooit geld kunnen verdienen op de manier van haar eigen moeder! Wanneer het te bar wordt, bemoeien de burens er zich mee. Het blijkt, dat Laurientje verwaarloosd wordt, en ontzetting uit de ouderlijke macht volgt. Maar of ze nog opfleuren zal hier?”

„k Dacht wel zo iets,“ zegt Meta, en vertelt van den dronken vader en den diender, die het spel van de meisjes mochten volmaken. Maar ze spreekt niet over de vorige wens, die haar als het ware in bezit neemt: „O, ik hoop, dat ik wat doen kan, om haar dit alles te vergoeden!”

„Ze verraden, als ze bezig zijn onder mekaar, zo veel van hun vroeger leven,“ meent de ander. Er groeit een geheime verstandhouding tussen Meta en Laurientje.

Niet dat er, wanneer Meta langs haar loopt, een klein handje glijdt in de sterkere vrouwenhand. Daarvoor is Laurientje te groot!

En Meta van haar kant onthoudt zich van liefkozingen. Wanneer je voor een-en-dertig kinderen hebt te zorgen, mag je niet voor één van hen voorkeur tonen!

Maar wel gebeurt het, dat ze een schuchter handje voelt glijden langs haar japon of haar schort. Als een stille vraag: „denkt u er wel om, dat ik er nog ben?”

Dan weet Meta al gauw een taak te vinden voor Laurientje. Ze mag het papbordje vasthouden, wanneer de jongste van het clubje gevoerd wordt. Ze mag de drie- en vierjarigen helpen bij het kraaltjes-rijgen, wat anders een veel te kinderachtig werk is voor een meisje van haar leeftijd. Maar bovenal: ze moet er voor zorgen, dat Kees en Jan niet gaan vech-

ten, als juf even van de zaal moet. Meta weet, dat ze dan ook gerust gaan kan. Hoe Laurientje 't klaar speelt, begrijpt ze niet, maar de jongens zullen er niet aan denken iets tegen haar te beginnen. „Ze snapt hun mentaliteit beter, dan wij dit doen,” meent een van de collega's.

Misschien is dit waar. Maar dan is het een treurige waarheid.

Meta ziet Laurientje liever moederszind over de kleintjes, dan bazend over de groteren. Hoe het ook zij: van achterlijkheid is bij haar geen sprake, althans niet in het praktische leven.

Hoe het op school zal gaan, moet worden afgewacht.

Op school!

Wanneer Laurientje een half jaar op de stichting is, wordt ze met enkele anderen overgeplaatst naar de groep van de schoolkinderen. Ze voelt zich gewichtig. Ze zou niet willen blijven bij de kleintjes. Vast niet.

Maar ze belooft wel aan Meta: „Als 't school uit is, kom ik u weer helpen met de kinders.”

Meta zegt: „Graag.” Ze meent het. Ze zal Laurientje missen.

Wanneer ze bezig is met de overblijvenden betrapt ze er zich soms op, dat ze hen behandelt op de manier, waarop Laurientje met hen omsprong.

Lientje, die altijd eens extra geholpen moest worden, en Keetje, die zo bazig is, en Dolf, tegen wien je moet zeggen, als er wat weg is: „Keer jij je zakken maar eens om, jongetje!”

Ze kan nu ook over ieder van hen afzonderlijk wat vertellen aan Gerda, wanneer ze bij haar heur vrije Zondag doorbrengt.

„Zie je wel, dat je ze hebt leren

kennen? Dat ze niet meer alleen „de groep” of „de kudde” voor je zijn! Ik wist wel, dat je die moedeloze stemming van de eerste weken te boven zou komen. Natuurlijk was alles vreemd en vermoeiend. En misschien zag je het werk van te voren wel te mooi.”

Meta stemt toe. Alles. Ze praat niet over Laurientje. Tenminste niet anders dan oppervlakkig. Het is zo moeilijk aan mensen, die in een geheel andere wereld leven, te doen gevoelen, wat dit misdeelde kind voor haar werd.

De liefde tot het eens begeerde en daarna verfoeide werk: door Laurientje kreeg ze deze liefde terug.

Het is door haar, dat ze, als de directrice vraagt of ze blijven wil, van harte kan zeggen: „Graag.” Maar bovenal is er dit andere: het gevoel van verantwoordelijkheid. Laurientje nam haar, zonder het zelf te weten, mee naar die wereld, waaruit ze afkomstig is. Een wereld van zonde en leed.

Meta's gevoel te staan ver boven deze kinderen, ontviel haar daar. Ook in Laurientje leefde de liefde van een, die moeder geboren is. Evengoed als in Meta-zelf. Maar voor Meta waren er tevens de mogelijkheden en de kansen — voor Laurientje was er het gesticht.

En later...? Zal zij, misdeeld als ze uiterlijk is, het niet altijd moeilijk hebben in het leven? Omdat de mensen, die tijd en liefde hebben om naar het innerlijke te voren, schaars zijn?

De mensen, ja....

Maar er zijn niet enkel de mensen. Gelukkig is er een Ander!

En zij mag, door haar werk, tot deze misdeelden spreken van Hem. Tot de twistzieke Kezen en Jans; tot de diefachtige Dolfs; tot de ouwelijke Laurientjes.

In het kamertje, dat nu voorgoed het hare is, vouwt Meta de handen.

Ze weet het: ze kwam hier in eigen kracht, al meende ze dat God een plaats had in haar leven. Maar ze zal slechts kunnen voortgaan en volharden in Zijn kracht. Om dit te leren, moest ze gaan door teleurstelling en des-illusie heen.

Laurientje mag het papbordje vasthouden....